

ΜΑΚΙΣΤΙΑ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΚΙΣΤΑΙΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

Έτος 23ο • Ιούνιος - Ιούλιος - Αύγουστος 2017 • Φύλλο 90 • Τιμή: 0,03 Ευρώ

Διεύθυνση εφημερίδας: Ερυμάνθου 10 Ηλιούπολη Τ.Κ. 16344 • www.makistia.gr • e-mail: makistia@gmail.com

Η ΜΑΤΑΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΜΝΗΜΗΣ

Η ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΤΗΝ ΕΙΠΕ «ΠΑΝΗΓΥΡΙ»

Γίνεται πανηγύρι με τον «Επιτάφιο» του Γιάννη Ρίτσου και τη μουσική του Μίκη Θεοδωράκη;;;

Μα κάνει πανηγύρια ο Γιάννης Τζουανόπουλος, με την πολυμελή ορχήστρα του Πυροσβεστικού Σώματος;;;

Ο Πέτρος Γαϊτάνος κάνει πανηγύρια; (και τόσοι άλλοι σπουδαίοι Καλλιτέχνες που θα συμμετείχαν;;;)

Τέλος κάποιος «μπέρδεψαν» το μουζούκι του Μανώλη Καραντίνη - που θα συμμετείχε - και παίζει στο Ηρώδειο και στο Μέγαρο Μουσικής - με τα «μουζούκια της νύκτας»!!!

Ας τα πάρουμε τα πράγματα από την αρχή:

Στις 24 Αυγούστου 2017 είχαμε την θλιβερή επέτειο των 10 ετών από τις φονικές πυρκαγιές του Αυγούστου του 2007, που στον τόπο μας άφησαν πίσω τους 27 θύματα και ολική καταστροφή της φύσης, του ζωικού κεφαλαίου και των υποδομών του χωριού μας και της γύρω περιοχής.

Δέκα χρόνια μετά δεν έχει αποκατασταθεί η ασφαλής ύδρευση και κυρίως δεν έχει δοθεί λύση στο πρόβλημα της πρόσβασης στο χωριό μας, καθώς ο δρόμος, εξαιτίας των πυρκαγιών, κάθε χειμώνα καταβυθίζεται σε πολλά σημεία ενώ και το καλοκαίρι με την κίνηση είναι επικίνδυνος και σε πολλά σημεία ακατάλληλος για Ι.Χ. αυτοκίνητα.

Δέκα χρόνια μετά και δεν έχει μπει ακόμα στην δια-

δικασία της υλοποίησης ο νέος δρόμος, όπως προβλέπεται στην έτοιμη ήδη οριστική μελέτη από την Περιφέρεια, η οποία και έχει δεσμευτεί στο Περιφερειακό Συμβούλιο στις 30-3-2015.

Δέκα χρόνια όμως είναι πάρα πολλά!!!

Η Πολιτεία τι κάνει;;;

Ο Σύλλογός μας πλέον καλεί όλους τους εμπλεκόμενους φορείς αλλά και αυτούς που αγαπούν τη Μάκιστο να συστρατευτούν μαζί μας για την επίλυση του σοβαρού αυτού ζητήματος.

Στη συνέχεια σάς παραθέτουμε το Δελτίο Τύπου που δημοσιεύσαμε στον Τοπικό και Αθηναϊκό Τύπο (καθώς και ηλεκτρονικό) στις 11 Αυγούστου 2017 για την σχετική ματαίωση.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Μακιστাইών Ολυμπίας «Η ΜΑΚΙΣΤΟΣ» ως γνωστόν είχε οργανώσει και προγραμματίσει εκδήλωση μνήμης ενόψει της συμπλήρωσης 10ετίας από το «ολοκαύτωμα» της 24ης-8-2007. Από τότε δηλαδή που η πύρινη λαίλαπα με πρωτοφανή μανία αφάνισε ανθρώπινες ψυχές και περιουσίες στην Μάκιστο και στην γύρω περιοχή της Ολυμπίας.

Με την πρωτοβουλία μας αυτή θελήσαμε να διατρανώσουμε την πίστη μας ότι η διατήρηση της μνήμης της πρωτοφανούς για τον τόπο μας καταστροφής αλλά και ο σεβασμός στον πόνο των συμπατριωτών μας που επλήγησαν από την σκληρή αυτή κατάσταση και η αναγνώριση του σημαντικού έργου της αλληλεγγύης που εκδηλώθηκε από επώνυμους και ανώνυμους για την ανακούφιση των πληγέντων από τις καταστροφές που άφησε πίσω της η πυρκαγιά, αποτελούν κοινό χρέος των απανταχού Μακιστাইών.

Με αυτό το πνεύμα επελέχθη η εκδήλωση χωρίς ποτέ να διανοηθούμε ότι ήταν δυνατόν να προκαλέσει την αντίδραση των συγγενών των θυμάτων του ολοκαυτώματος.

Η εκδήλωση αυτή είχε σκοπό να εκφράσει την υποχρέωση μνήμης προς το τραγικό συμβάν εκ μέρους της τοπικής κοινωνίας και του συλλόγου των Μακιστাইών με σεβασμό στον πόνο των συγγενών των θυμάτων. Αφού:

Πρώτον δεν προβλέφθηκε άλλωστε η τέλεση ξεχωριστού τρισάγιου αλλά η συμμετοχή στο τρισάγιο που θα τελεστεί με την πρωτοβουλία των συγγενών των θυμάτων.

Δεύτερον η έκθεση φωτογραφίας και η προβολή βίντεο είχε σκοπό να κρατήσει ενεργή την μνήμη του τραγικού συμβάντος.

Τρίτον η εκδήλωση θα ελάμβανε χώρα όχι στον

τόπο του ολοκαυτώματος αλλά στο χωριό της Μάκιστου δηλ. σε απόσταση 3 χλμ. από τον τόπο του μαρτυρίου των θυμάτων.

Τέταρτον η επίδοση τιμητικής πλακέτας στην κ. **Μαριάννα Βαρδινογιάννη** δεν θα αποτελούσε βράβευση αλλά αναγνώριση της προσφοράς και εκδήλωση ευγνωμοσύνης προς την οικογένεια **Βαρδινογιάννη** που με αποκλειστικά δικές της δαπάνες ξανάκτισε μέσα από τις στάχτες την Μάκιστο. Επίδοση τιμητικής πλακέτας θα γινόταν επίσης σε μια σειρά άλλων προσώπων που με το δικό τους τρόπο βοήθησαν την Μάκιστο.

Τέλος το μουσικό πρόγραμμα που είχαμε προβλέψει δεν είχε τον χαρακτήρα πανηγυριού αλλά της απόδοσης από γνωστούς καλλιτέχνες του έργου «**Επιτάφιος**» του **Γιάννη Ρίτσου** σε μουσική του **Μίκη Θεοδωράκη** υπό την καλλιτεχνική επιμέλεια του γνωστού συμπατριώτη μας στιχουργού και παραγωγού μουσικών εκπομπών κ. **Γιάννη Τζουανόπουλου**, ο οποίος ως γνωστόν είχε επιμεληθεί και την μεγάλη εκδήλωση στο Ηρώδειο εις μνήμην των θυμάτων της πυρκαγιάς.

Παρ' όλα αυτά όμως και επειδή σκοπός μας δεν είναι να προκαλέσουμε αντιδράσεις αλλά να ενώσουμε τους Μακιστাইούς, τόσο για την συλλογική διατήρηση της μνήμης των τραγικών γεγονότων όσο και για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που δεν έχουν ακόμη επιλυθεί (όπως η κατασκευή του δρόμου, δικτύου ύδρευσης κ.α.) αποφασίσαμε να ματαιώσουμε την εκδήλωση αυτή σεβόμενοι την επιθυμία που εξέφρασαν οι συγγενείς των θυμάτων.

Για το Δ.Σ.

Φώτης Γ. Βλάχος
Πρόεδρος

Διονύσης Κοκκαλιάρης
Γεν. Γραμματέας

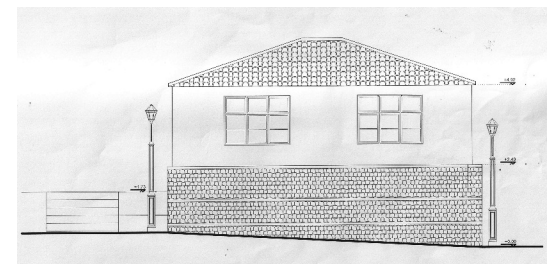
ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΑΚΙΣΤΟΥ (ΠΡΩΗΝ ΚΙΟΣΚΙ)

Σε συνάντηση που είχαμε με την Δημοτική Αρχή του Δήμου μας, ενημερωθήκαμε ότι οι διαδικασίες για την ολοκλήρωση του κτηρίου είναι στην τελική τους φάση. Σημειωτέον οι εργασίες ξεκίνησαν το 1998 με την τότε Τ.Υ.Δ.Κ.

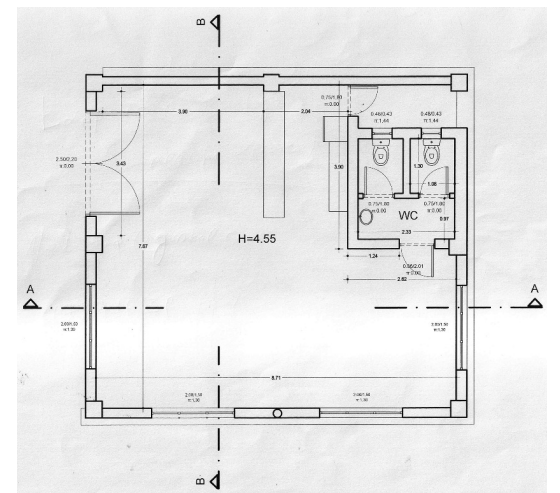
Σας παραθέτουμε τα αρχιτεκτονικά σχέδια που η Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου μας παρέδωσε όπου φαίνεται η Αρχιτεκτονική Πρόσοψη και Κάτοψη του κτηρίου.

Το Πολιτιστικό Κέντρο Μακίστου όπως είναι σήμερα

Πρόσοψη

Κάτοψη

**ΠΥΡΚΑΓΙΑ ΣΤΗ ΜΑΚΙΣΤΟ
ΣΤΙΣ 23-9-2017**

σελ. 2

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις

• Η **Νεφέλη Μπάμη**, του **Ντίνου** και της **Γεωργίας**, και ο σύζυγός της **Ρερίν**, απέκτησαν στις 3 Αυγούστου 2017 και στην Αθήνα ένα υγιέστατο **κοριτσάκι**.

• Η **Αναστασία**, σύζυγος **Γιάννη Αθανασόπουλου**, στις 5 Αυγούστου 2017 και στην Αθήνα γέννησε ένα υγιέστατο **κοριτσάκι**.

Η «ΜΑΚΙΣΤΙΑ» εύχεται υγεία και ευτυχία.

Βαπτίσεις

• Στις 16 Σεπτεμβρίου 2017 ο **Αλέξανδρος Γιάχος** του **Παναγιώτη** και της **Γωγώς** με την γυναίκα του **Αρετή Ψαρομάτη** βάπτισαν το κορίτσι τους στον Ι. Ν. Αγίας Ειρήνης Χρυσοβαλάντου στην Παναγιά Ελαφώνησος και του έδωσαν το όνομα **Μαρία**.

Η «ΜΑΚΙΣΤΙΑ» εύχεται κάθε ευτυχία στη νεοφώτιστη.

Γάμοι

• Η **Καλλιόπη (Κέλλυ) Αθανασοπούλου**, του **Πέτρου** και της **Μαρίας**, παντρεύτηκε τον **Jacob Asenbeck**, στις 25 Αυγούστου 2017 στον Ι. Ν. Αγίου Ανδρέα στη Νέα Μάκρη.

Η «ΜΑΚΙΣΤΙΑ» εύχεται να ζήσουν ευτυχισμένοι.

Θάνατοι

• Η **Ευθυμία** χήρα **Αθανασίου Κατσάμπουλα** από το Παλαιοχώρι απεβίωσε στις 2-10-2017 σε ηλικία 92 ετών και ετάφη στο Χρυσοχώρι.

• Η **Ζωγραφία** χήρα **Παναγιώτη Πόθου** απεβίωσε στις 26-10-2017 σε ηλικία 87 ετών στη Θεσσαλονίκη όπου και ετάφη.

Η «ΜΑΚΙΣΤΙΑ» εκφράζει τα θερμά της συλλυπητήρια στους οικείους τους.

Ας τους μιμηθούμε

Λαμπρόπουλος Παύλος (Αυστραλία)	100€
Λαμπροπούλου Αιμιλία (Αυστραλία)	100\$
εις μνήμη του γιου της Γιώργου	
Τριγιάζης Πολυνίκης (Χρυσοχώρι)	50€
Γρηγορόπουλος Πάνος (Χρυσοχώρι)	20€

ΜΑΚΙΣΤΙΑ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ - ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ
ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΚΙΣΤΑΙΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΣ
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΚΙΣΤΑΙΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΣ
«Η ΜΑΚΙΣΤΟΣ»

Ερμάνθου 10 Ηλιούπολη
Τ.Κ. 16344 • www.makistia.gr

Εκδότης:

Φώτης Βλάχος

Κιν.: 6972719139 e-mail: vlachosfotis@gmail.com

Διευθυντής:

Διονύσης Κοκκαλιάρης
Ρούμελης 107 Αργυρούπολη

Αρχισυντάκτης:

Μαίρη Καριώρη

Συντακτική Επιτροπή

Σταυρούλα Καραμπέτσου-Βλάχου, Μιχαέλλα Βλάχου

Διεύθυνση αλληλογραφίας:

Ερμάνθου 10, 16344 Ηλιούπολη
Ηλεκτρ. ταχυδρομείο: makistia@gmail.com

- Ανώνυμες επιστολές δε δημοσιεύονται.
- Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.
- Τα άρθρα, οι συνεργασίες και οι αγγελίες δημοσιεύονται δωρεάν.

• Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν απαραίτητα τη σύνταξη της εφημερίδας.

Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση
Εκτύπωση - Διεκπ/ση έκδοσης
Καρπούζη Αριστεά & Υιοί Ο. Ε.
Εκδόσεις - Γραφικές Τέχνες
Θεοδοσίου 23 Ίλιον Τ.Κ. 13121
Τηλ-Fax: 210 2619003
e-mail: karpouzi@otenet.gr

ΠΥΡΚΑΓΙΑ ΣΤΗ ΜΑΚΙΣΤΟ ΣΤΙΣ 23-9-2017

Πυρκαγιά εκδηλώθηκε στη δυτική πλευρά της Μακίστου το απόγευμα του Σαββάτου 23-9-2017. Η φωτιά απείλησε (ακούμπησε τις αυλές) όλα τα σπίτια της νοτιοδυτικής πλευράς του χωριού, αλλά χάριν της αυτοθυσίας των πυροσβεστών αλλά και των ντόπιων συμπατριωτών μας που βρέθηκαν εκεί δεν κήκε κανένα.

Στο επίκεντρο κυριολεκτικά βρέθηκε και το εκκλησάκι της Παναγιάς, αλλά ευτυχώς χωρίς καμιά ζημιά.

Ευχαριστούμε θερμά τον Διοικητή της Π.Υ. Ηλείας κ. **Πετρούτσο** και τον Υποδιοικητή κ. **Λεβέντη** καθώς και όλο το Πυροσβεστικό Σώμα.

Ανάμεσα στα αποκαΐδια το εκκλησάκι της Παναγιάς

Επίσης τον Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Ηλείας κ. **Γεωργιόπουλο** για τον συντονισμό και για την συνηχή εκεί παρουσία του.

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΟ ΣΤΗΝ ΕΥΘΥΜΙΑ ΧΑ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΚΑΤΣΑΜΠΟΥΛΑ

Μία γνήσια παραδοσιακή Ελληνίδα της υπαίθρου, η Ευθυμία χήρα Αθανασίου Κατσάμπουλα, κάτοικος Παλαιοχωρίου Χρυσοχωρίου Ζαχάρως, έφυγε από κοντά μας στις 2 Οκτωβρίου τ.έ., σε ηλικία 92 ετών. Κατήγετο από το χωριό Κρουονέρι (πρώην Κοπάνιτσα) τής ορεινής Ολυμπίας και παντρεύτηκε τον συμπατριώτη μας Αθανάσιο Θεοδώρου Κατσάμπουλα το 1951. Κατοικούσαν στην συνοικία Παλαιοχωρίου του χωριού μας, περιοχή του αρχαιολογικού μας χώρου, στους πρόποδες της ακροπόλεως, του Κάστρου όπως το λέμε. Απέκτησαν τρία παιδιά, την Δήμητρα, την Μαρία και τον Θεόδωρο. Υπήρξε μία αφοσιωμένη οικογενειάρχισσα, νοικοκυρά και εργάτρια τής γης, ευγενής, φιλότιμη, πρόθυμη, καλωσυνάτη, απλή, σοβαρή και με απόλυτη αγνότητα ψυχής. Τα τελευταία χρόνια υπέφερε από ανίατη

ασθένεια. Ακρως υποδειγματική υπήρξε η φροντίδα της, στη δύσκολη αυτή περίοδο τής ζωής της, από τον γιο της Θεόδωρο, με την βοήθεια και της αδελφής του Δήμητρας. Παρά τις επαγγελματικές του υποχρεώσεις και μεγάλες δυσκολίες λόγω των σχετικών αποστάσεων, την φρόντισε με λεπτομερειακή επιμέλεια, αξιωσύνη, αφοσίωση και αγάπη, ώστε παρά τους πόνους της και την δύσκολη κατάσταση της, αυτή να αισθάνεται την ζεστασιά και ηρεμία της φροντίδας του (τους). Έφυγε απολύτως ήρεμη και ικανοποιημένη από τη ζωή της. Αυτά απέκομσα ιδιαίτερα από τις επισκέψεις που της έκανα κατά τα τελευταία χρόνια και τις σχετικές επικοινωνίες. Υποδειγματική Ελληνική οικογενειακή περίπτωση.

Παναγιώτα Ηλία Κυριακοπούλου
Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου
Χρυσοχωριτών Ολυμπίας
Ομότιμη Καθηγήτρια
Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών
Φυτοπαθολόγος-Ιολόγος

ΕΝΙΣΧΥΣΤΕ ΤΗΝ "ΜΑΚΙΣΤΙΑ"

Αρ. Λογ/σμού 112/296129-62

Εθνική Τράπεζα Ελλάδος

IBAN: GR2001103460000034676833832

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΣΤΗ

ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 34 - ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ
(έναντι Δημαρχείου Ηλιουπόλεως)

Τηλ.: 210 99 35 727 - 210 99 62 045

Κινητό: 6944 35 05 18 - Οικίας: 210 99 30 153

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΟΛΟ ΤΟ 24ΩΡΟ

ΕΝΙΣΧΥΣΤΕ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΥΗ -
ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ
Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΜΑΚΙΣΤΟΥ

Αρ. Λογ/σμού 346/001146-06

Εθνική Τράπεζα Ελλάδος

IBAN: GR3001103460000034600114606

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΚΙΣΤΟΥ

Από το συμπατριώτη μας **Στάθη Κοκκαλιάρη** λάβαμε τα παρακάτω στοιχεία από το αρχείο του, τα οποία θα δημοσιευθούν σε δυο φύλλα.

Τα παρόντα παραδίδονται στη «Μακιστία» σήμερα 29-10-2017. Είναι από το αρχείο μου και για να συγκεντρωθούν όλα αυτά τα στοιχεία, δαπανήθηκε πολύτιμος χρόνος. Σκοπό έχω, να ενθυμηθούν οι μεγάλοι και να διδαχθούν οι νέες γενιές για τη ροή των πραγμάτων στο χωριό μας. Κάθε πατριώτης θα πρέπει να τα μελετήσει με προσοχή, προς αποφυγή παρεξηγήσεων κλπ. και να αντλήσει τα συμπεράσματά του. Θα μπορούσα να διευκολύνω τα πράγματα παραθέτοντας και τα ονόματα των προέδρων. Δεν είναι πρόβλημα την παρούσα στιγμή. Άλλωστε σύντομα θα κυκλοφορήσει και κάποιο βιβλίο για το χωριό, αρκετά σημαντικό.

Στάθης Κοκκαλιάρης

ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ Α' ΜΕΡΟΣ

ΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ 1897-1998

Εδώ θα παραθέσω τις κυριότερες αποφάσεις που καθόρισαν την ροή των πραγμάτων του χωριού είτε αυτές ήταν θετικές είτε αρνητικές.

1897 – Η απόφαση μεταφοράς του νερού από τον Άγιο Γεώργιο, στην Παλιόλακα **Γιαννάκος Αθανασόπουλος, Αριστείδης Κοκκαλιάρης.**

1927 – **76/11-11-27** Υπαγωγή της Μακίστου στο Εκλογικό Σώμα Ζαχάρως (από Καλλίδωνα).

1928 – **78/18-5-28** Μετονομασία της κοινότητας σε Μάκιστο συμπεριλαμβανομένου του οικισμού Κουμουθέκρας ΦΕΚ 326/22-12-1928.

1928 – **125/24-6-28** Εγκατάσταση κοινοτικού τηλεφώνου.

1928 – **128/26-8-28** Καταστροφή καλλιεργειών από ακρίδα.

1930 – **130/24-2-29** Υπαγωγή της κοινότητας στην Οικονομική Υπηρεσία Κρεστένων εκ Ανδριτσάινης.

1931 – **2/25-1-31** Χάραξη αμαξιτής οδού Μακίστου-Πλατιάνας.

1934 – **6/5-10-34** Αποστολή μηχανικού δια την χάραξη της οδού Μακίστου-Πλατιάνας.

1937 – **2/18-1-37** Αποτροπή συνενώσεως μετά της Αρήνης και υπαγωγή στη Ζαχάρω.

1937 – **4/7-3-37** Επιβολή δεκαήμερου προσωπικής εργασίας δια την διάνοιξη της οδού Μακίστου-Πλατιάνας.

1937 – **6/4-4-37** Απόφαση δια την υπαγωγήν εις τον Νομόν Ηλείας (από Ν. Μεσσηνίας).

1937 – **7/25-7-37** Έγκριση μηχανικού δι' αποπεράτωση της υπολοίπου οδού προς Ζαχάρω.

1939 – **1/11-2-39** "Τελειοποιήσις" της οδού (Μάκιστος-Μποκαρίνος).

1940-1945 ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΡΑΚΤΙΚΑ (Β' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ Γερμανική κατοχή. Εθνική Αντίσταση).

17-7-1944 Εμπρησμός της οικίας **Φ. Παύλου** από τους Γερμανούς.

1946-1949 ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

1948 Διαχωρισμός οικισμού Κουμουθέκρας (από Μάκιστο), που οριστικοποιήθηκε με το Β.Δ. 19-1-1948, ΦΕΚ 24/1948 τεύχος Α. (Τον διαχωρισμό επιμελήθηκαν οι: **Αριστομένης Λαμπρόπουλος** ως πρόεδρος και από του Κουμουθέκρας οι: **Γεώργιος Π. Γεργούλιας, Δημήτρης Ι. Κόσσυφας** και **Δημήτρης Δ. Δίπλας**. Τοποθετήθηκε δε ο πρώτος πρόεδρος του χωριού, ο **Δημήτρης Κόσσυφας**).

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΚΑΤΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ έως το 1951.

1951 – **9/5-8-51** Φόρος σίτου 2% δια κατασκευήν κοινοτικών έργων.

1951 – **10/5-8-51** Επιβολή εράνου δια κατασκευήν κοινοτικών έργων.

1951 – **2/10-10-51** Πρόταση εντάξεως δαπάνης Αγροφυλακής στο Δημόσιο.

1951 – **3/21-11-51** Απόσπαση Μακίστου από το Β'

εκλογικόν τμήμα Ζαχάρως και υπαγωγή στο νεοϊδρυθέν εκλογικόν τμήμα Σκλήβα.

1951 – **16/31-12-51** Ψήφιση μεταφοράς Νεκροταφείου.

1952 – **17/20-1-52** Καθορισμός αριθμού αγροφυλάκων, Μακίστου και Κουμουθέκρας.

1952 – **20/23-2-52** Καθορισμός γηπέδου ανεγέρσεως κοινοτικού καταστήματος.

1952 – **25/29-5-52** Ορισμός υδρονομέως επί αμοιβή.

1952 – **31/15-8-52** Διορισμός Γραμματέως.

1953 – **6/26-3-53** Παράκλησις χορηγήσεως 40 εκατ. δρχ. δια πλήρη διάνοιξη της οδού Μακίστου-Πλατιάνας.

1953 – **9/2-5-53** Κατάργησις Αγροφυλακής Μακίστου και Κουμουθέκρας.

1953 – **10/28-5-53** Καθορισμός ορίων Μακίστου-Κουμουθέκρας-Γρέκα.

1954 – **4-2-54** Παράκλησις προς Νομάρχην δια χορήγησιν 80-100 εκατ. δρχ. δια την οδό Μάκιστος-Πλατιάνα.

1954 – **6/28-4-54** Διατήρησις Αγροφυλακής Μακίστου.

1954 -**7/12-5-54** Έγκρισις μισθού 240.000 εις τον Κοινοτικόν εισπράκτορα **Λουμπή Κώστα**.

1954 – **14/3-10-54** Απόφασις δια κατασκευήν νέου Υδραγωγείου-μεταφορά Νεκροταφείου και ανέγερση Δημοτικού Σχολείου.

1956-1958 ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΡΑΚΤΙΚΑ

1958 – **31/14-2-58** Απόφαση για το έργο υδρεύσεως.

1958 – **32/14-11-58** Καθορισμός δικτύου εσωτερικών κρηνών.

1959 – **8/17-4-59** Έγκριση μελέτης έργου υδρεύσεως.

1959 – **18/14-6-59** Αγορά Γηπέδου, Νεκροταφείου, 6.000 δρχ.

1960 – **20-11-60** Διάνοιξη της οδού Μακίστου-Πλατιάνας με μπουλντόζα.

1961 – **20/6-8-61** Ψήφιση πιστώσεως 8.400 δρχ. δια εκτέλεσιν εργασιών με κομπρεσέρ, στην οδό Μακίστου-Πλατιάνας.

1961 – **24/30-10-61** Τεχνικό πρόγραμμα. Αγορά οικοπέδου για ανέγερση κοινοτικού καταστήματος και κατασκευή δεξαμενής Αγίου Γεωργίου.

1962 – **24/5-8-62** Αποδοχή 40.000 δρχ. για κατασκευή γέφυρας στη θέση Ξυνόκλημα.

1965 – **1/7-1-65** Τεχνικό πρόγραμμα ανέγερσης κοινοτικού καταστήματος, κατασκευή Γηπέδου, περίφραξη Νεκροταφείου.

1965 – **8/28-3-65** Πρόταση για κυκλική συγκοινωνία, Ζαχάρω-Σκλήβα-Τρύπες-Παλιχώρι-Μάκιστος-Ζαχάρω.

1966 – **16/12-6-66** Αποδοχή και χρήση πίστωσης για μεταφορά και περίφραξη Νεκροταφείου.

1966 – **26/6-11-66** Τεχνικό πρόγραμμα. Συντήρηση έργων υδρεύσεως, Αγροτική οδοποιΐα-εσωτερική οδοποιΐα. Χαλικόστρωση επαρχιακού δρόμου Μακίστου-

Κουμουθέκρας με 30.000 δρχ. Ανέγερση μνημείου πεσόντων. Κατασκευή γηπέδου αθλοπαιδιών.

1966 – **28/6-11-66** Επέκταση δικτύου υδρεύσεως-Κατασκευή κοινοτικών κρηνών.

1967 – **10/7-5-67** Έγκριση τοποθετήσεως ιδιωτικών κρηνών με υδρόμετρα.

1967 – **14/19-6-67** Απόφαση περί οριστικής διευθέσεως ορίων Μακίστου-Κουμουθέκρας-Γρέκα.

1967 – Τεχνικό πρόγραμμα. Ανέγερση κοινοτικού καταστήματος 30.000 δρχ. Ανέγερση μνημείου πεσόντων 6.000 δρχ. Συντήρηση υδρεύσεως και εσωτερικής οδοποιΐας.

1967 – **1974** ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΡΑΚΤΙΚΑ (ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ)

1977 – **13/6-8-77** Σύναψη δανείου 300.000 δρχ. για διάνοιξη Αγροτικής οδοποιΐας.

1977 – **16-10-77** Τεχνικό πρόγραμμα. Τιμεντοστρώσεις εσωτερικής οδοποιΐας. Κατασκευή κοινοτικής κρήνης στην Εκκλησία. Συντήρηση Αγροτικού δικτύου.

1979 – **26-8-79** Τεχνικό πρόγραμμα. Συντήρηση Αγροτικού δικτύου. Αξιοποίηση πλατείας Τιμίου Προδρόμου Μακίστου.

Τιμεντοστρώσεις.

1979 – **18/13-10-79** Ψήφιση πιστώσεως 50.000 δρχ. για κατασκευή μνημείου πεσόντων.

1980 – **24/6-10-80** Ονομασία οδών και πλατειών.

1980 – **26/21-10-80** Τεχνικό πρόγραμμα. Τιμεντοστρώσεις εσωτερικού οδικού δικτύου.

1980 – **30/7-12-80** Συνταξιοδότηση του γραμματέως **Γεωργίου Λαμπρόπουλου**.

1980 – **13/6-11-81** Αποδοχή πιστώσεως 200.000 δρχ. για έργο κατασκευής πλατείας.

1982 – **1/29-1-82** Τεχνικό πρόγραμμα. Τιμεντοστρώσεις - Αντικατάσταση εσωτερικού δικτύου υδρεύσεως.

1983 – **3/16-1-83** Τεχνικό πρόγραμμα. Τιμεντοστρώσεις εντός του χωριού. Συντήρηση ύδρευσης. Οχετοί. Κατασκευή πλατείας.

1983 – **11/11-10-83** Αποδοχή 200.000 δρχ. για παραλλαγή δικτύου υδρεύσεως.

1984 – **1/5-2-84** ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΥΠΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΗΛΕΙΑ (από Κυπαρισσία).

1984 – **4/11-4-84** Μεταφορά του κοινοτικού καταστήματος στο Δημοτικό Σχολείο.

1984 – **12/15-11-84** Τεχνικό πρόγραμμα. Τιμεντοστρώσεις.

1985 – **10-6-85** Κατασκευή γέφυρας στη θέση Κάμπος, επί του Ανήγρου.

1985 – **14-11-85** Τεχνικό πρόγραμμα. Κοινοτική οδοποιΐα-Αγροτική οδοποιΐα.

Συνέχεια στο επόμενο φύλλο

Από τον Αντώνη Παρασκευόπουλο, Γεωπόνο - Δ/ντή Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής Τριφυλίας με έδρα την Κυπαρισσία λάβαμε το παρακάτω άρθρο σχετικό με τον καλύτερο τρόπο της ελαιοσυγκομιδής.

Οδηγίες για ελαιοσυγκομιδή

Εν όψει της επικείμενης έναρξης συγκομιδής του ελαιόκαρπου στην περιοχή αρμοδιότητάς της και προκειμένου να διασφαλιστεί η άριστη ποιότητα του ελαιολάδου, η Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Τριφυλίας ΠΕ Μεσσηνίας, ενημερώνει τους ελαιοκαλλιεργητές και τους ελαιοτριβείς για τα παρακάτω:

Οι ελαιοκαλλιεργητές, καθώς και τα ελαιοτριβεία που έχουν ήδη ή προτίθενται να ενταχθούν στο Σύστημα Ελέγχου και Πιστοποίησης του AGROCERT για την παραγωγή «εξαιρετικά παρθένου ελαιολάδου «ΚΑΛΑΜΑΤΑ» - ΠΟΠ» θα πρέπει να τηρούν με προσοχή τις προϋποθέσεις, σε όλα τα στάδια παραγωγής, ώστε να εξασφαλίζονται οι προδιαγραφές του παραγόμενου προϊόντος.

Για την παραγωγή συμβατικού, εξαιρετικά παρθένου ελαιολάδου,

Οι ελαιοκαλλιεργητές θα πρέπει:

— Να τηρούν κανόνες ορθής χρήσης φυτοπροστατευτικών (ημερομηνία από την τελευταία εφαρμογή έως την συλλογή). Να προγραμματίζουν την ελαιοσυλλογή στο κατάλληλο στάδιο ωριμότητας του καρπού, έτσι ώστε να υπάρχουν οι βέλτιστες συνθήκες ποιότητας και απόδοσης ελαιολάδου. (Οι υπερώριμες ελιές χάνουν τη φρουτώδη γεύση τους ενώ οι πρώιμες μπορεί να έχουν φρουτώδη γεύση αλλά χάνουν στις αποδόσεις).

— Ελαιοπάνια και πλαστικά εξαρτήματα των ελαιοραβδιστικών να πληρούν τα όρια της νομοθεσίας για τους φθαλικούς εστέρες (καν.(ΕΚ) 10/2011).

— Να αποφεύγονται οι τραυματισμοί του ελαιόκαρπου και το πάτημα κατά τη συγκομιδή και η συμπίεση των ελιών εντός των σακίων.

— Η μεταφορά των ελιών στο ελαιοτριβείο να γίνεται μέσα σε γιούτινους σάκους ή σε παραγωγικές κλούβες. ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η χρήση πλαστικών τσουβαλιών.

— Ο χρόνος που μεσολαβεί από τη συγκομιδή μέχρι την έκθλιψη συνιστάται να είναι ο συντομότερος δυνατός, διότι η μακρόχρονη παραμονή σε ζεστό και υγρό περιβάλλον προκαλεί σημαντική υποβάθμιση του παραγόμενου ελαιολάδου.

Οι ελαιοτριβείς θα πρέπει:

1. Να φροντίζουν για τις κατάλληλες συνθήκες αποθήκευσης του ελαιόκαρπου και για την ταχεία έκθλιψη αυτού.

2. Οι ελιές να αποθηκεύονται σε αεριζόμενο χώρο προστατευμένες από βροχή.

3. Κατά την αποθήκευση ο ελαιόκαρπος υφίσταται υδρόλυση (λιπόλυση) δηλαδή απελευθέρωση λιπαρών οξέων από τα τριγλυκερίδια. Η υδρόλυση έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της οξύτητας, την υποβάθμιση των οργανολη-

πτικών χαρακτηριστικών του ελαιολάδου και την μείωση της εμπορικής του αξίας. Η υδρόλυση (μικροβιακή και ενζυματική) ευνοείται από περιβάλλον αυξημένης θερμοκρασίας παρουσίας τραυμάτων στους καρπούς της ελιάς και

παρασίας νερού. Για τους λόγους αυτούς οι καρποί της ελιάς πρέπει να διατηρούνται χωρίς να αυξάνεται η θερμοκρασία τους και να μην βρέχονται.

4. Να φροντίζουν για την εφαρμογή ορθής υγιεινής και βιομηχανικής πρακτικής, τόσο στο χώρο της κύριας παραγωγικής διαδικασίας όσο και στο χώρο αποθήκευσης του παραγόμενου ελαιολάδου.

5. Να φροντίζουν για τη σωστή λειτουργία και την τακτική συντήρηση του μηχανολογικού του εξοπλισμού.

6. Εφαρμογή ορθής υγιεινής και βιομηχανικής πρακτικής από το ελαιοτριβείο. Οι εγκαταστάσεις των ελαιοτριβείων να είναι σύμφωνες με το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II του Καν. (Ε.Κ.) 852/04.

7. Κατά τη διαδικασία έκθλιψης, θα πρέπει η θερμοκρασία στα επί μέρους στάδια, να διατηρείται στο κατάλληλο επίπεδο. Επισημαίνεται ότι υψηλές θερμοκρασίες υποβαθμίζουν την ποιότητα του ελαιολάδου.

8. Η θερμοκρασία της ελαιοζύμης κατά την μάλαξη να μην ξεπερνά τους 27°C γιατί καταστρέφονται τα πτηνικά χαρακτηριστικά του ελαιολάδου στα οποία οφείλεται το χαρακτηριστικό του άρωμα και αυξάνεται η περιεκτικότητά του σε κηρούς. Οι υψηλές θερμοκρασίες και ο πλημμελής καθαρισμός του διαχωριστήρα οδηγούν στην υποβάθμιση της ποιότητας του ελαιολάδου.

9. Η θερμοκρασία περιβάλλοντος των χώρων αποθήκευσης ελαιολάδου πάντα εντός ανοξειδωτών περιεκτών, δεν πρέπει να υπερβαίνει τους 24°C.

Βέλτιστες πρακτικές για την αποφυγή επιμόλυνσης του ελαιόλαδου με επιβλαβείς παράγοντες.

- **Υπολείμματα γεωργικών φαρμάκων:** Για την αποφυγή παρουσίας υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων στο παραγόμενο ελαιόλαδο, οι ελαιοκαλλιεργητές θα πρέπει να χρησιμοποιούν εγκεκριμένα φυτοπροστατευτικά προϊόντα κατά τις επεμβάσεις και να τηρούν με ακρίβεια το καθοριζόμενο κατά περίπτωση, χρονικό περιθώριο που προβλέπεται, μεταξύ της τελευταίας επέμβασης και της συγκομιδής.

- **Πλαστικοποιητές:** Για την αποφυγή παρουσίας «πλαστικοποιητών» («φθαλικοί εστέρες-ρηthalates») στο παραγόμενο ελαιόλαδο, δηλαδή τοξικών ουσιών οι οποίες μεταναστεύουν στο ελαιόλαδο και το επιμολύνουν, κατά την επαφή του με ακατάλληλα πλαστικά, οι εύκαμπτοι πλαστικοί σωλήνες μεταφοράς ελαιόλαδου σε κάθε τμήμα του εξοπλισμού, οι πλαστικοί περιέκτες που χρησιμοποιούνται στο ελαιοτριβείο αλλά και κατά τη διακίνηση του ελαιολάδου, να μην περιέχουν στη

σύνθεσή τους πλαστικοποιητές. Η προμήθεια κάθε τέτοιου υλικού πρέπει να συνοδεύεται από το σχετικό «πιστοποιητικό καταλληλότητας».

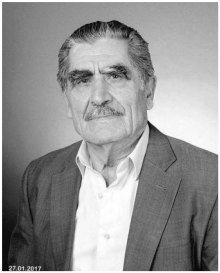
- Κατά τη συγκομιδή να χρησιμοποιούνται δίχτυα συλλογής και πλαστικά εξαρτήματα των ελαιοραβδιστικών που πληρούν τα προβλεπόμενα από τη νομοθεσία, όρια για τους φθαλικούς εστέρες. Να δίνεται προσοχή στην απομάκρυνση πλαστικών εξαρτημάτων ή τμημάτων αυτών (δακτύλιοι) ελαιοραβδιστικών, από τον ελαιόκαρπο, ενώ στα ελαιοτριβεία να τοποθετείται κατάλληλη σίτα μετά το πλυντήριο και πριν τον σπαστήρα, ώστε αυτά να «παγιδεύονται».

- **Ορυκτέλαια και προϊόντα καύσης:** Οι ελαιοπαραγωγοί θα πρέπει να χρησιμοποιούν κατάλληλα λιπαντικά (**φυτικής προέλευσης**) για τη λίπανση του μηχανολογικού εξοπλισμού (αλυσοπρίονα, ελαιοσυλλεκτικές μηχανές κ.λπ.) ενώ θα πρέπει να γίνεται προσεκτική χρήση του εξοπλισμού κατά τη συγκομιδή, για την αποφυγή διαρροών λιπαντικών (π.χ. λίπανση της αλυσίδας) και την επαφή τους με τον ελαιόκαρπο ή τα δίχτυα συλλογής και τους σάκους.

Στο ελαιοτριβείο τα χρησιμοποιούμενα για το μηχανολογικό εξοπλισμό λιπαντικά, θα πρέπει να είναι «κατάλληλα για επιχειρήσεις τροφίμων», ενώ εντός του χώρου του ελαιοτριβείου δεν επιτρέπεται η είσοδος πετρελαιοκίνητων κλαρκ, το κάπνισμα και εστίες καύσης (π.χ. τζάκι).

- **Βαρέα μέταλλα:** Δεν επιτρέπονται κράματα του χαλκού σε τμήματα του μηχανολογικού εξοπλισμού, σε διάφορες θέσεις της παραγωγικής διαδικασίας και της διαδικασίας του φιλτραρίσματος του ελαιολάδου (π.χ. σύνδεσμοι αντλιών, σύνδεσμοι των σωλήνων μεταφοράς ελαιολάδου).

ΕΝΑ ΦΟΝΙΚΟ ΓΙΑ ΕΝΑ ΚΑΝΙΣΚΙ ΚΑΙ ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΑΚΙ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

**Του Ηλία Τζανέτου
Συνταξιούχου
Εκπαιδευτικού**

Λίγο πιο κάτω από το χωριό Κουμουθέκρα, σ' απόσταση περίπου 2 χιλιομέτρων απ' αυτό, βρίσκεται μια τοποθεσία, που λέγεται «Γούβες», όπως λεγόταν από παλιά. Η τοποθεσία αυτή, αν και βρίσκεται τόσο κοντά στο χωριό Κουμουθέκρα, (σήμερα Αρτέμιδα), και μαζί μ' αυτό απλώνεται στη νότια πλευρά του Λαπίθα, ήταν και είναι τοποθεσία της περιοχής του λίγο μεγαλύτερου χωριού Σκλήβα (νυν Μηλέα), που απλώνεται αντικρινά του πρώτου, επί της βορεινής πλευράς του όρους Μίνθη, στους πρόποδες λόφων και προβούλων της, έτσι ώστε το ένα χωριό να στέκεται απέναντι στο άλλο και ν' αγναντεύονται αέναα. Το χωριό Σκλήβα απέχει από την τοποθεσία του αυτή περί τα 6 χιλιόμετρα.

Εκεί στην τοποθεσία αυτή (Γούβες), είχε χωράφι και γρέκι σ' αυτό με στάνη (κοπάδι) γιδοπρόβατα, ένας Σκληβαίος, ο **Στάθης ο Μάντεσης**, που είχε το παρατσούκλι (παρωνύμι, παρωνύμιο) **Γκεθγκέλης**. Το παρωνύμι αυτό το είχε πάρει από ομώνυμη τοποθεσία του Ζαχουβουνιού, (βουνού της Ζάχας), όπου είχε γεννηθεί τον καιρό του μεγάλου κατατρογμού των προγόνων μας, στη μεγάλη επανάσταση του 1821. Το κοπάδι του φύλαγε και ο ίδιος αλλά και τα παιδιά του και προ πάντων το μεγαλύτερο, από τα παιδιά του, ο **Δήμος**. Έτσι γινόταν τότε σε όλες τις πολυμελείς αγροτοκτηνοτροφικές οικογένειες. Πότε ο ένας πότε ο άλλος, πότε οι μεν πότε οι δε.

Οι τσοπάνηδες εκείνα τα χρόνια κοιμόσαντε και τα βράδια στα γρέκια τους, στις καλύβες τους, μαζί με τα πράματά τους, (γιδοπρόβατα), και ήσαντε οπλισμένοι με γκράδες και πιστόλες, -διμούτσουνες,- για να προστατεύουν το κοπάδι τους μέσα και νύχτα από τα τσακάλια και από τους κλέφτες. Η κλεψιά και ιδίως η ζωκλοπή ήταν τότε στις δόξες της. «*Δούλεψε να φας και κλέψε να χεις*» έλεγαν. Γι' αυτό το λόγο και το σκοπό της φύλαξης είχαν άγρυπνα και άγρια τσοπανόσκυλα.

Ήταν κάποια χρονιά από τις τελευταίες της δεκαετίας του 1880. Ήταν μια νύχτα φθινοπώρου, πρωτοβρόχια. Εκείνο το βράδυ, κοιμόταν στο γρέκι του **Μάντεση - Στάθη** - ο μεγαλύτερος από τους γιους του, ο **Δήμος**. Μαζί του είχε και το μικρότερο αδέρφι, τον **Ηλία**, -(πατέρα της μάνας του),- από τον οποίο ήταν 14 χρόνια μεγαλύτερος. Ο **Δήμος** είχε γεννηθεί το 1859, ο **Ηλίας** το 1873.

Στο κοντινό χωριό του Κουμουθέκρα, θα γινόταν εκείνες τις μέρες ένας γάμος και οι καλεσμένοι συγγενείς και φίλοι, φρόντιζαν να ετοιμάζουν τα κανίσκια τους. Ο καθένας το δικό του κανίσκι (ψωμί, κρασί και κρέας). Πολλές φορές ολόκληρο σφαχτό για κρέας. Ανάλογα με το βαθμό συγγένειας και τον αριθμό ατόμων (νοματέων), που θα συμμετείχαν στο τραπέζι του γάμου από τη μεριά του κανισκιοφόρου.

Στις καλεσμένες στο γάμο οικογένειες ήταν και η οικογένεια μιας χήρας, με το επώνυμο **Κόσσυφα** (από τον άντρα της). Αυτή υπενθύμιζε στο γιο της την υποχρέωσή τους για ετοιμασία κανισκίου και φαίνεται ότι του υπέδειξε και τον τρόπο αποκτήσεως του σφαχτού.

Ο **Κόσσυφας** πήρε άλλους δύο και πήγαν τη

νύχτα να κλέβουν σφαχτό στο κοντινό γρέκι του **Μάντεση**. Τα τσοπανόσκυλα τους αντιλήφθηκαν κι άρχισαν να βαγγίζουν. Από τα βαγγίσματα ξύπνησε ο **Δήμος**. Κατάλαβε ότι θα είχαν εμφανισθεί κλέφτες. Πήρε το όπλο (γκρα) και βγήκε αθόρυβα και προσεκτικά από την καλύβα. Η νύχτα ήταν σκοτεινή και η ατμόσφαιρα φορτωμένη με βαριά σύννεφα. Ταρακουνιόταν ο τόπος από τα μπουμπουνηταριά. Αστραπές σαν πύρινες γλώσσες έσκιζαν τον ουρανό και φωτολόγαγε όλη η περιοχή.

Ο **Δήμος** σε μια τέτοια αστραπή είδε τους κλέφτες. Σημάδεψε με το γκρα και τράβηξε τη σκανδάλη. Κατάλαβε ότι πέτυχε ανθρώπινο στόχο. Γύρισε πάλι μέσα στην καλύβα ανήσυχος και στενοχωρημένος. Ο μικρός αδερφός του **Ηλίας**, -ηλικίας γύρω στα έξι,- κοιμόταν ήσυχα. Ένωσε

Το εκκλησάκι της Παναγίας στην Τρεμπέλα

την ανάγκη να τον ξυπνήσει, να του μιλήσει. Σκουντώντας τον και φυπνίζοντάς τον του είπε: **Λιά! Λιά! Ξύπνα, σκότωσα έναν άνθρωπο....**

Δεν είχε πέσει έξω. Ο γιος της χήρας, ο **Κόσσυφας**, είχε τραυματιστεί θανάσιμα. Έφυγαν αμέσως και οι τρεις χωρίς σφαχτό και βιάζονταν να φθάσουν στο χωριό, μήπως γλιτώσει ο πληγωμένος. Στο δρόμο τον βοηθούσαν να περπατάει. Όμως δεν άντεξε να φθάσει. Καθώς είχαν πλησιάσει αρκετά στο χωριό, ξεψύχησε στο δρόμο. Οι σύντροφοί του τον κουβάλησαν στον υπόλοιπο δρόμο και φτάνοντας στο σπίτι του, όπου περίμενε η μάνα του, τον ξάπλωσαν στο πάτωμα μπροστά της, λέγοντάς της: «**Πάρ' το κανίσκι σου**»...

Ξημέρωσε και απλώθηκε στη γη το φως και στην περιοχή μαζί με το φως και το φοβερό νέο του φονικού. Μαθεύτηκε το κακό. Θρήνηστού Κουμουθέκρα, που 'τομαζότανε για το γλέντι του γάμου! Μεγάλη στενοχώρια στου Σκλήβα, - το χωριό του πατέρα και της οικογένειας του **Δήμου**, που παραδόθηκε στην αστυνομία και προφυλακίστηκε,- αλλά και στου Κουμουθέκρα, το χωριό της μάνας του **Μαριάς (Αλεξανδροπούλου)**.

Τη μεγάλη στενοχώρια αντιπάλευε ν' αποδιώξει από τις ψυχές των γονιών του **Δήμου**, η μεγάλη συμπάρασταση της κοινωνίας. Μα η στενοχώρια και ανησυχία μήπως ο γιος τους σπίσει στις φυλακές δεν έφευγε. Η πίστη όμως στο Θεό τους έδωσε στήριγμα κι ελπίδα. Ο **Στάθης** τάχθηκε στην Παναγία: «**Παναγιά μου**», θερμοπαράκαλεσε συντετριμμένος, «**βοήθησε να ξεμπλέξει το παιδί μου και να σου φτιάσω μια εκκλησία**». Η Παναγία βοήθησε! Έγινε η δική κι ο **Δήμος** απαλλάχτηκε και βγήκε από τη φυλακή. Κι ο πατέρας του ξεπλήρωσε το τάμα του και έχτι-

σε με έξοδά του εκκλησάκι της Παναγίας στην τοποθεσία «Καρυές» της περιοχής του χωριού του (Σκλήβα), δίπλα στην εκεί μεγάλη πηγή νερού. Από τότε άρχισε να λέγεται η τοποθεσία και «**Παναγιά**» και η ονομασία «**Καρυές**», πάει να ξεχαστεί. Ο χώρος που χτίστηκε και όλα τα γύρω χωράφια, αρχικά ήταν **Μαντεσεϊκά**. Το χωριό γιόρταζε και γιορτάζει το εκκλησάκι (εξωκκλήσι), στις 23 Αυγούστου και πανηγυρίζει. Συρρέει πολύς κόσμος στη γιορτή.

Αργότερα, -δεκαετία 1990-2000,- ένας δισέγγονος του **Στάθη**, ο **Χρίστος Αναστασίου Μάντεσης**, -άκληρος,- ανακαίνισε το εκκλησάκι, που έχτισε ο προπάππος του, αυξανοντάς του και το ύψος. Διαμόρφωσε κι έστρωσε με τσιμέντο τον προαύλιο χώρο και δημιούργησε πρόσβαση αυτού με τον εκεί διερχόμενο (εν επαφή) νοτίως, αγροτικό δρόμο. Ετοποθέτησε και σχετική μαρμαρίνη επιγραφή επί του τοίχου της εισόδου της εκκλησίας. Η επιγραφή αυτή έχει ανακρίβειες, όπως στη χρονολογία ίδρυσης (1844), στο «κατέρεψε» κ.λπ.

Το τμήμα του αγροτικού δρόμου, - μήκους περί τα 500 μέτρα, - που συνδέει το εκκλησάκι με τον επαρχιακό δρόμο Ζαχάρως, Αρήνης, Μηλέας,... Ανδρίτσαινας, έχει ασφαλοτοστρωθεί από το δήμο Ζαχάρως, -δημ. **Πανατζής Χρονόπουλος** - και καθιστά άνετη τη μετάβαση στην όμορφη και δροσερή τοποθεσία.

Τώρα το εκκλησάκι έχει πάρει και ηλεκτρικό φως, από το εκεί αντλιοστάσιο. Το αντλιοστάσιο κατασκευάστηκε από τη Νομαρχία Ηλείας, - Νομάρχης **Τ. Δημητρουλόπουλος**, - πριν λίγα χρόνια, κατόπιν ενεργειών του προέδρου του Συλλόγου των εν Αθήναις συγχωριανών (**Χρήστου Νικολόπουλου**) και της κοινότητας, -κοινοτάρχης **Γιάννης Μπαμπάσιος**, -σε συνεργασία με το δήμο μας (Ζα-

χάρως), με δαπάνη του οποίου ηλεκτροδοτήθηκε το αντλιοστάσιο και αντλεί το χωριό νερό και από 'κει τους μήνες αιχμής του καλοκαιριού συμπληρωματικά για τις ανάγκες του.

Στη γιορτή της Παναγίας - 23 Αυγούστου - παλιότερα πήγαιναν πολλοί μεζοί και λίγοι με τα ζώα τους, - άλογα και γαϊδουρομούλαρα, - κυρίως οι μακρινοί, - αλλοχωρίτες. Μέχρι να τελειώσει η λειτουργία, είχαν δεμένα τα ζώα τους σε γειτονικά χέρσα χωράφια. Με το σχόλασμα, πολλοί, κυρίως παιδιά, σκορπούσαν σε γειτονικές συκιές και αχλαδιές και αμέσως μετά γυρνούσαν στο χωριό, όπου θα άρχιζε το ημερήσιο πανηγύρι. Τώρα πηγαινούν στη γιορτή όλοι με αμάξια, που τα παρκάρουν στον προαύλιο χώρο και στο δρόμο. Σπάνια βλέπεις πεζό προσκυνητή.

Τα τελευταία χρόνια δεν πηγαινούν μόνο στη γιορτή της Παναγίας, αλλά και άλλες μέρες και κυρίως το καλοκαίρι, για να απολαύσουν το όμορφο τοπίο, με τα πλατάνια και τη δροσιά, με το κρύο, γάργαρο, εύγευστο και υγιεινό νερό, που τρέχει άφθονο από το μεγάλο σουληνάρι βρύσης, την οποία κατασκεύασε το 1987, με δαπάνες του, ο σύλλογος των εν Αθήναις πατριωτών με πρόεδρο τότε το **Χρίστο Νικολόπουλο**.

Πίνουν και ξαναπίνουν με ευχαρίστηση δροσερό νερό απ' ευθείας από το σουληνάρι, σκύβοντας λίγο προς αυτό και γεμίζουν και τα δοχεία τους, που επίτηδες έχουν φέρει μαζί τους με τα αμάξια τους, να πάρουν νερό και στα σπίτια τους.

Οδηγητική πινακίδα, τοποθετημένη στον επαρχιακό δρόμο, κατευθύνει όσους δεν ξέρουν το όμορφο τοπίο της Παναγίας και το υπενθυμίζει σε όσους δεν το θυμούνται.

**Μηλέα Αύγουστος 2012
Ηλίας Τζανέτος**

Δημοσιεύουμε το δεύτερο μέρος για το ρόλο που έπαιξε το Δημοτικό Τραγούδι στην Επανάσταση της κ. Μαρίας Μαντούβαλου, Καθηγήτριας Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών.

«Ο ρόλος που έπαιξε το Δημοτικό Τραγούδι στην Επανάσταση»

Συνέχεια από το προηγούμενο φύλλο

Β' ΜΕΡΟΣ

Το δημοτικό τραγούδι, το ιστορικό και το κλέφτικο, εκτός από την ιστορία που γράφει των αγώνων, αναδεικνύει μια άλλη ισχυρότερη και πολυτιμότερη ιστορία, την ιστορία της ψυχής, τής ευαισθησίας, του ήθους, της αρετής που σφραγίζει το ιστορικό κατόρθωμα.

Το δημοτικό ποίημα είναι τραγούδι που μελοποιεί την ιστορία. Είναι άλλοι συλλογές δημοτικών ασμάτων ως λογοτεχνία και άλλο το δημοτικό τραγούδι ως μέλος και χορός.

Όσο για τους ανώνυμους και αγράμματους δημιουργούς του δημοτικού τραγουδιού που γράφουν με το έργο τους Ιστορία, αυτοί είναι η συνείδηση ενός ολόκληρου λαού. Γράφει ο Σεφέρης, που ένα ποιήμα του έχει τίτλο **Δημοτικό τραγούδι**: «Για πολλούς αιώνες ο μόνος πραγματικός ποιητής που έχει το Γένος είναι ο ανώνυμος και αναλόγος λαός. Και το πιο παράξενο είναι ότι αυτοί οι αγράμματοι συνεχίζουν πιστά το αρχαίο ελληνικό πνεύμα σε αντίθεση με την απέραντη ρητορεία των καθαρολόγων, που δεν είναι τίποτε άλλο παρά ένα ακατάλυτο φίμωτρο». Δηλαδή για να το παραφράσω στο Δημοτικό τραγούδι εκπληρώνεται ο ευαγγελικός λόγος και οι έσοχοι έσονται πρώτοι.

Σήμερα συνηθίζουμε να λέμε οι επώνυμοι και να υποτιμούμε τους ανώνυμους, τον ανώνυμο λαό. «Αν ξεσκεπαστεί, γράφει ο Κόντογλου, στον πιο τιποτένιο κι αγράμματο άνθρωπο το μυστήριο του κόσμου, ο πρώτος, δηλαδή ο έξυπνος και διαβασμένος να σιωπάει. Στα τραγούδια που κάνουν αυτοί οι βουνήσιοι, βλέπουμε κάποια αλήθεια και μια τελειότητα που δεν την φτάνουν οι σπουδασμένοι λόγιοι και ποιητάδες, με τα πολύπλοκα εργαλεία τους. Οι απλοί άνθρωποι ό,τι φτιάξανε δεν είναι φτιαστό, παρά είναι αληθινό και καθαρό σαν τα ίδια τα βουνά. Μηδὲ πέννα πιάσανε στα χέρια τους, ούτε χαρτί, ούτε μελάνι.

Από την καρδιά τους ανέβηκε στο στόμα κι από το στόμα βγήκε, όπως λαλεί το πουλί, κι ύστερα μαθεύτηκε και το 'πανε οι κούκοι στα βουνά κι οι πέρδικες στα πλάγια. Κι από στόμα σε στόμα απόμεινε στον κόσμο να τραγουδιέται γενεές γενεών. Εμείς οι γραφιάδες κάνουμε πράματα φτιασιδωμένα, χωρίς εκείνη τη δροσιά και την αγνή ευωδία».

Και επισημαίνει ο ίδιος:

«Αυτοί που δεν πήγανε σχολείο γίνανε δάσκαλοι, σ' αυτούς που το τελειώσανε. Αυτοί που δεν ξέρανε να γράψουνε τ' όνομά τους σ' αυτό τον παρθένο τόπο μολαταύτα σαν μαγνήτης έσερνε τους σπουδασμένους της γης και ζέσταινε την καρδιά τους που είχε παγώσει από την πολλή σπουδή, φορτωμένοι με την ταφόπετρα της σοφίας και της επιστήμης και θα αλλάξουνε τα καθαρά στενοβράκια με τη λερή παληκοκαπότα για να πιούνε από τις βρουσούλες και να κοιμηθούνε».

Και ο Ελύτης αυτοσυστήνεται:

Τα θεμέλιά μου στα βουνά
Και τα βουνά σηκώνουν οι λαοί στον ώμο τους
Και πάνω τους η μνήμη καίει
Ακαυτη βάτος.

Τα θεμέλιά του είναι οι ρίζες του λαού και η μνήμη τής παράδοσης του Έθνους του. Το «Άσμα ηρωικό» επίσης κινείται και αναπνέει μέσα στο χώρο του δημοτικού τραγουδιού: «Θέ μου Πρωτομάστορα στα βουνά με θεμελιώσες».

Και ο Ακαδημαϊκός ποιητής επαυξάνει:

«Οι κατακτητές δεν υποψιάστηκαν καν πως είχαν αφήσει απείραχτο το ίδιο το λίκνο της Φυλής. Το θάνατο ελληνικό βουνό. Τα δάση του και τα φεράγγια του. Κι όποιος δε νοιώσει το ρόλο που έπαιξε στη διατήρηση της γλώσσας μας, της θρησκείας μας και των παραδόσεών μας το ελληνικό βουνό, δε θα νοιώσει ποτέ πώς σήμερα έχει την τιμή να λέγεται και να είναι Ελλην. Αρματωλοί και Κλέφτες ανέβηκαν στ' απόρθητα βουνά μας και από τους απάτητους κρυψώνες τους κήρυξαν έναν ατέλειωτο κι εξαντλητικό κλεφτοπόλεμο που οδήγησε στην Επανάσταση του '21».

Οι αναφορές σε συγκεκριμένους γεωγραφικούς χώρους με ονόματα διαχρονικά ελληνικά είναι άλλη μία μορφή ενότητας ιστορικής, γλωσσικής και τοπογραφικής του δημοτικού τραγουδιού.

Τα κλέφτικα τραγούδια συμπληρώνουν τις γνώσεις μας για την ιστορία του '21, γράφουν και αυτά ιστορία τής προεπαναστατικής και τής θαυματουργικής Ελλάδας. Ο δημοτικός ποιητής μετατρέπει τη θυσία του λαού σε στίχους και τραγούδι, όπως αυτό του **Ρήγα**, που είχε και αυτός καταφύγει στον Όλυμπο, στο πλευρό των Αρματωλών και που αναφέρθηκε στο έργο του

«Ύμνος πατριωτικός» στους Αρματωλούς και Κλέφτες, προτρέποντας να τους μιμηθούν και κυρίως να μιμηθούν τον **Κολοκοτρώνη**. Γράφει ο **Ρήγας**: Διές τον Κολοκοτρώνη πόσους εχθρούς σκοτώνει.

Τα δημοτικά τραγούδια έγιναν οι εφημερίδες του λαού κατά τον Γέρο του Μωριά, αφού γεννήθηκαν μόλις χάθηκε η πολιτική ελευθερία και σκοπός τους ήταν να διαμηνύουν την ανάκτησή της. Αυτά, λοιπόν, έγραψαν την ιστορία της εποχής, πολύ πριν από τους επώνυμους απομνημονευματογράφους.

Το δημοτικό τραγούδι είναι και για σήμερα όργανο τής Ανάστασης εναντίον μιας ξενοξίπασμένης και χρεωκοπημένης πνευματικής ζωής, αγώνας γυρισμού στο Έθνος, στην Ελλάδα και την εθνική της ταυτότητα. Ο όρος **λαός** δηλαδή πρωτοπαρουσιάστηκε στα ελληνικά γραπτά μνημεία, γιατί στην Ελλάδα πρωτουπήρξε λαός αξιοπρεπής, ελεύθερος και όχι ανδράποδο, όπως πληροφόρησε ξεδιάντροπα την εκπαιδευτική κοινότητα ένας χαμένος πολιτικός παράγοντας, αμαθής υπουργός Παιδείας και βαρβαρότητας, πλημμυρισμένος από διαφωτιστικά ιδεολογήματα, που έγραψε σε εγκύκλιό του ότι γίναμε λαός μόλις επαναστατήσαμε, γιατί πριν δεν είμαστε τίποτα κατ' αυτόν και το φωτισμένο επιτελείο του.

Ο άγνωστος τραγουδιστής του δημοτικού τραγουδιού είναι ο ίδιος ο λαός, οι υπερήφανες γενιές τριών αιώνων αγωνιστών, η λανθάνουσα επανάσταση. Σ' αυτό το τραγούδι στραφήκανε οι πιο άξιοι λογοτέχνες μας **Σεφέρης**, **Ελύτης**, μαθητής αυτός του **Γιάννη Αποστολάκη**, περίφημου μελετητή και εκδότη δημοτικών τραγουδιών, **Σολωμός** που έκανε και συλλογή δημοτικών τραγουδιών, **Βαλαωρίτης**, **Ρίτσος**, **Κρυστάλλης**, **Καθάφης** δεινός μελετητής του δημοτικού τραγουδιού, ο **Γκάτσος**, για τον οποίο γράφει ο **Ελύτης** ότι «Τις πηγές της ποιητικής του έκφρασης τις βρήκε έτοιμες μαζί με τα τραγούδια των προγόνων του. Η δημοτική παράδοση κυκλοφορούσε στο αίμα του».

Ο θρύλος από τα ιστορικά γεγονότα που τον γεννά η ψυχή του έθνους διατηρείται αλώβητος στο ιστορικό τραγούδι και όλοι οι θρύλοι μεταφερθήκανε με το τραγούδι στο Εικοσιένα και έτσι η ιστορία γράφεται με το τραγούδι.

Ποίηση της Τουρκοκρατίας υπήρξε το δημοτικό τραγούδι, που διεκτραγωδεί και εξιστορεί την τραγωδία του λαβωμένου Γένους με την ελπίδα στην Ελευθερία, μεταφέροντας ιστορικά παραγγέλματα αιώνων. Τα ιστορικά δημοτικά τραγούδια παρουσιάζουν ιστορικά γεγονότα σε συγκεκριμένες χρονολογίες, όπως η καταστροφή της Αδριανούπολης από τους Τούρκους το 1361, της Αγιά Σοφίας (1453), του **Δασκαλογιάννη** (1769) κ.λ.π. Τα δημοτικά τραγούδια γράφουν τη δική τους εποποιία για τους εγκωμιαζόμενους ήρωες και μεταφέρουν την ιστορική αυτή δική τους δημιουργία στις επόμενες γενιές, καταγράφοντας ανεξίτηλα, ονόματα όπως **Γιωργάκης Ολύμπιος**, **Γιάννης Φαρμάκης**, **Εμμανουήλ Παπάς**, **Καρατάσος**, **Κολοκοτρώνης**, **Νικοτσάρας**, **Νικηταράς**, **Καραϊσκάκης**, **Ανδρούτσος**, **Τζαβέλας**, **Κατσαντώνης**, **Στριφτόμπος**, **Διάκος**, **Πλαπούτας**, **Μαυρομιχάλης**, **Πετιμεζάς**, **Μάρκος Μπότσαρης**, **Παπαφλέσσας**, **Γκούρας** και αμέτρητο πλήθος άλλων.

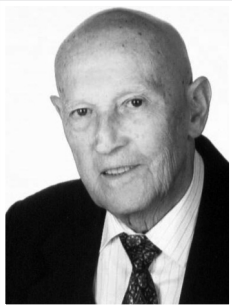
Εκείνος όμως που παρεμβάλλει στα δικά του Απομνημονεύματα, δημοτικά τραγούδια, αποδεικνύοντας έτσι την έγκυρη ιστορική τους διάσταση και ότι πράγματι η ιστορία γράφεται με δημοτικό τραγούδι, ή τουλάχιστον επικυρώνεται και μ' αυτό, είναι ο αγωνιστής του '21, αξιόπιστος σε ό,τι γράφει και πρώτος γραμματικός του **Θεόδωρου Κολοκοτρώνη**, ο **Μιχαήλ Οικονόμου**, ο οποίος έγραψε για τη μεγάλη σημασία των δημοτικών τραγουδιών τα ακόλουθα και έχει ιδιαίτερη σημασία και εγκυρότητα η γνώμη του, αφού ο ίδιος ήταν και αγωνιστής και ιστορικός του αγώνα. Γράφει λοιπόν:

«Διίσχυρίζομαι προς τους αλλόφυλους εχθρούς τής Ελλάδος, ότι και αυτά τα δημόδη και κοινά τραγούδια τού έθνους μας και ελεγεία και πολεμιστήρια και ερωτικά μαρτυρούσι, και την σήμερα, την ευφυϊάν των απογόνων του Καλλιμάχου, και Αλκαίου και Ανακρέοντος» και συνεχίζει γράφοντας για την θεμελιώδη σημασία που έχουν τα δημοτικά τραγούδια για την συγγραφή της ιστορίας ότι «οι κατά μίαν περίπου δεκαετία διωγμοί και ανδραγαθίες των αρματωλών, ιδίως των Κολοκοτρωναίων είναι άξια ειδικής ιστορίας και υπογραμμίζει αφηγούνται δε μερικά απ' αυτά, δηλαδή τους διωγμούς και τις ανδραγαθίες, και δημόδη τραγούδια», δηλαδή γράφουν ιστορία τα τραγούδια.

Από τα δημοτικά τραγούδια που παραθέτει ο **Οικονόμου** στα Απομνημονεύματά του, και που αποτελούν, επομένως και αυτά, ιστορική ύλη, ένα αναφέρεται στον πατέρα τού **Θεόδωρου Κολοκοτρώνη**, τον **Κωνσταντίνο**, που σκότωσε τον αρχηγό των Αλβανών μετά τα Ορλωφικά και τις θηριωδίες των Αλβανών στην Πελοπόννησο. Διαβάζουμε:

«Καλήσου Μέτσομ' στα βουνά, καλήσου στην Ακράτα
τιεχάλευες, τιεγύρευες, στον μέγαν τον Αγιώργη (της Νεμέας)
πώχουν οι κλέφτες μάζωξι, πουν' ο Κολοκοτρώνης»

ΤΑ ΔΥΟ ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ ΤΟ ΠΗΔΗΜΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΝΤΡΙΩΝΗ ΤΟ «ΑΙΜΑ»

Γράφει
ο Δημήτρης Πρίγουρος
π. Δ/ντής Δημόσιας
Βιβλιοθήκης Ανδρίτσαινας
Επίτιμος Πρόεδρος
του Συνδέσμου
Ιστορικών Συγγραφέων

Τα τοπωνύμια παραδόθηκαν σε εμάς, άλλα από την αρχαία εποχή, άλλα από τα Μεσαιωνικά χρόνια και άλλα από την τουρκοκρατία.

Προήλθαν δε αυτά από τόπων χωραφιών τοπωνύμια ποταμών και βρυσών υδρωνύμια και άλλα από Εκκλησίες εκκλησιονύμια. Τα τοπωνύμια αυτά είναι σπουδαία όχι μόνο για τη μελέτη της γλώσσας μας αλλά και για την εθνική μας ιστορία.

Πόσα απ' αυτά δεν μαρτυράνε άγνωστες και ενδιαφέρουσες σελίδες της περιπετειώδους και σκοτεινής σε πολλά σημεία ιστορίας μας. Πόσα τοπωνύμια δεν είναι η απήχηση πολλών γεγονότων ιδιαίτερα λυπηρών αλλά και καλών, των περασμένων χρόνων. Πόσα και πόσα δεν μαρτυρούν επιδρομές, συμφορές, μαρτύρια τον μαύρων ημερών της δουλείας.

Για τα δύο τοπωνύμια που αναφέρονται στον τίτλο πήρα τις πληροφορίες από την «Ιστορία της Ολυμπίας» του **Γιάννη Κοσμόπουλου** με όλες τις λεπτομέρειές της.

ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ ΤΟ ΠΗΔΗΜΑ

Συνηθιζότο κάθε χρόνο στη γιορτή του Αγίου Γεωργίου, να μαζεύονται στο προαύλιο του Αγίου

ου Θεράποντος που ήταν η πιο παλιά ενορία και η πολυπληθέστερη, όλες οι νιές και οι κυράδες όπου τραγουδάγαν και χόρευαν.

Έσуре πρώτη το χορό η ωραία Σοφία, Ανδριτσανοπούλα που εφημιζέτο για την ομορφιά της, την κορμοστασιά της και την λεβεντιά της.

Δύο νεαροί Τούρκοι που την θαύμαζαν όταν χόρευε, ηθέλησαν να την απαγάγουν και να την πάνε πεσκέσι στον Αγά του Φαναρίου για να έχουν την εύνοιά του και να πάρουν το μπαξίσι τους.

Η Σοφία όμως όταν κατάλαβε τις προθέσεις των Τουρκαλάδων ετράπη σε φυγή, που ήταν γρήγορη στα πόδια, προς το βουνό του Προφήτη Ηλία. Οι Τουρκαλάδες ίππευσαν τα άλογά τους και άρχισαν να την κυνηγούνε. Επειδή στην κορυφή του Προφήτη Ηλία εμφανίσθηκαν Τούρκοι καβαλάρηδες η Σοφία κατέβηκε πηδώντας τις πέτρες, τα βράχια και τις λούζες στην Ανατολική πλευρά, στους πρόποδες του Προφήτη Ηλία με σκοπό να περάσει απέναντι που ήταν πυκνό δάσος. Όταν έφτασε όμως στη θέση Δίστρατο την πλησίασαν δύο Τούρκοι καβαλάρηδες, η Σοφία εκτύπησε με μια πέτρα στο κεφάλι τον έναν καβαλάρη, ο οποίος πέφτοντας από το άλογο κτύπησε στον ακούτραφα και πέθανε.

Όταν ο άλλος πήγε να αφιππεύσει η Σοφία πήρε το γιαταγάνι του σκοτωμένου και τον κομμάτισε και τον άλλο. Όταν αντελήφθη ότι την κυνηγούσαν και άλλοι Τουρκαλάδες πηδάει το ρέμα και βρίσκεται απέναντι στο πυκνό δάσος που δεν έσκιζε ούτε φίδι και εσώθει. Η θέση αυτή και σήμερα λέγεται της «Σοφιάς το Πηδήμα».

ΤΟΥ ΑΝΤΡΙΩΝΗ ΤΟ «ΑΙΜΑ»

Ο μνηστήρας της Σοφιάς καπετάν Αντριώνης όταν έμαθε τι συνέβη στην αρραβωνιαστικιά του και ότι οι Τούρκοι που με μεγάλη προφύλαξη επισκέπτοντο την Ανδρίτσαινα, τον πρόσβαλαν, αυτός ανέβηκε στο βουνό της Καμπενίτσας, που ήταν απέναντι από το Φανάρι μαζί με τα παλικάρια του και με βρισιές και πυροβολισμούς προκάλούσε τους Τούρκους του Φαναρίου, «Μουρτάτες -Μουρτάτες».

Οι Τούρκοι αφού συνεννοήθηκαν, εξεστράτευσαν κατά της Ανδρίτσαινας και όταν έφτασαν στη θέση «Άγιοι Ταξιάρχαι», κτυπήθηκαν αιφνιδιαστικά από τον Αντριώνη και τα παλικάρια του και ετράπησαν σε φυγή προς την Καρύταινα, εμποδισθέντες να γυρίσουν στο Φανάρι.

Άλλο τμήμα Τούρκων που εκατέβει από τον Άγιο Θανάση προς την Άσοβα, τους έκλεισε ο Αντριώνης με τα παλικάρια του μέσα στο ρέμα και τους αποδεκάτισε. Εβάφει το ποτάμι με αίμα των Τουρκαλάδων. Έμεινε όμως η ονομασία του «Αντριώνη το αίμα». Τώρα λέγεται του «Αντριώνη το ρέμα».

Αλλά και οι Ανδριτσάνοι δεν έμειναν αμέτοχοι, συνέταξαν αναφορά προς τον Πασά της Τριπόλεως και παραπονέθηκαν κατά των Τούρκων του Φαναρίου.

Τότε ο Πασάς της Τριπόλεως διέταξε να μην πηγαίνουν Τούρκοι στην Ανδρίτσαινα εκτός από τους εισπράκτορες οι οποίοι θα εισπράττουν το φόρο μέσω των Δημογερόντων.

«Ο ρόλος που έπαιξε το Δημοτικό Τραγούδι στην Επανάσταση»

Συνέχεια από τη σελ. 6

Και η απάντηση του Αλβανού:

«κ' εγώ για κλέφτες περπατώ για τον Κολοκοτρώνη».

Άλλο δημοτικό αφορά στην επίθεση των Αλβανών κατά του Τούρκου ναυάρχου **Χασάν-Πασά**, Σερασκέρη της Ρούμελης όταν ζήτησε από τους Αλβανούς μετά τα Ορλωφικά να φύγουν από την Πελοπόννησο κ' εκείνοι κατάλαβαν ότι οι Τούρκοι ήταν ανίσχυροι να τους διώξουν και ο **Μιχαήλ Οικονόμου** σημειώνει «κα περί τούτου δημώδες τραγούδι αφηγείται ως εξής». Και στο τραγούδι αυτό, να σημειώσω εγώ, ότι επαληθεύεται πως το δημοτικό τραγούδι μελοποιεί την ιστορία, δηλαδή είναι μέλος και χορός και το συμπεραίνω από την αναφορά του «**διδ**» που σημαίνει ότι ο **Οικονόμου** κατέγραφε μαζί με την ιστορία και το μέλος του τραγουδιού:

«Στα χίλια εφτακόσια κ' εβδομήντα εννιά
η αρμάτα ν' εκατέβη 'ς τους μύλους κι άραξε
κ' ατός του ο Σερασκέρης (Γαζή Χασάν-Πασάς) (διδ)
μ' ασκέρι επέρασε»

γράφει γραφή και στέλνει, και στέλνει μπουγιουρντί

‘Σ εσένα Μούρτο-Άμζα ‘ς εσάς Αρβανητιά
ώρα να μη σταθίτε, ν' αδειάστε το Μωριά
[Και οι Αλβανοί:]

Στείλε μας τους λουφέδες, μη στέλνεις μπουγιουρντιά
‘τι μπουγιουρντιά ‘χω δέκα (ή χίλια) καύμένα ‘ς τη φωτιά
Και Σεν σέχω γραμμένον ‘ς την κάτω τη μεριά...»

Και τέλος ένα άλλο δημοτικό, που παρεμβάλει ο **Οικονόμου** στο έργο του αναφέρεται στην περίοδο που οι Γάλλοι σύμμαχοι της Τουρκίας, κατά τα άλλα επαναστάτες που μας εμπνεύσανε, την συμβουλέψανε να εξοντώσει τους Αρματωλούς και Κλέφτες τους κρυμμένους στο λιθόκτιστο και θολογύριστο ληνό,

όπως γράφει, κοντά στη Μονή Αιμιαλών όταν οι Τούρκοι πρώτα τους έπνιξαν στους καπνούς και στην έξοδο τούς σκότωσαν. Και σημειώνει πάλι ο **Οικονόμου**: «Το δε περί τούτου δημώδες τραγούδι αφηγείται»:

«Όσα πτερά και πούπουλα έχει-ν- η μαύρη κότα
τόσα ντουφέκια πέφτανε-ν- εις του ληνού την πόρτα».

Αλλά και ο **Κασομούλης** επίσης, η σπουδαιότερη πηγή της ιστορίας της Νεώτερης Ελλάδας, χρησιμοποιεί δημοτικά τραγούδια στα Απομνημονεύματά του. Είναι γνωστό, επίσης, ότι και ο **Κολοκοτρώνης** και ο **Μακρυγιάννης** γράφανε οι ίδιοι δημοτικά τραγούδια. Εγώ σταματώ εδώ, γιατί αυτό το θέμα χρειάζεται ειδικότερη έρευνα, που δεν έχει γίνει.

Στο δημοτικό τραγούδι καταγράφεται επίσης και η ιστορία των εξισλαμισμών και η συνεχής θυσιαστική αντίσταση των υπόδουλων Ελλήνων και των Εθνομαρτύρων.

-Γένεσαι Τούρκος, Διάκο μου, την πίστι σου ν' αλλάξεις;
Να προσκυνάς εις το Τζαμί, την Εκκλησιά ν' αφήσεις;
Κ' εκείνος τ' απεκριθήκε και με θυμό του λέγει:

-Πάτε, κ' εσείς, κ' η πίστη σας, μουρτάτες (=αλλόθρησκοι, βέβηλοι) να χαζείτε!

Εγώ Γραικός γεννήθηκα, Γραικός θα ν' απεθάνω
Στην Εκκλησιά μ' εμπύρωσαν, κ' εκεί θα να με κλάψουν.

Μαρία Μαντούβαλου
- Καθηγήτρια Φιλοσοφικής Σχολής Παν/μίου Αθηνών

Από την ομιλία της στην Αίθουσα
του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός» με θέμα:
«Ο ρόλος που έπαιξε το Δημοτικό Τραγούδι
στην Επανάσταση»

Το τρίτο και τελευταίο μέρος στο επόμενο φύλλο

Μικρά αλλά σημαντικά

Τελευταία παρατηρούνται στα ελαιόδενδρα ξερά κλαδιά. Φοβούμενοι ότι μπορεί να είναι το καταστροφικό βακτήριο που πλήττει την Ιταλία «Ξυλέλλα Φαστινιόζα» ή η σοβαρή ασθένεια «Βερτισιλλίωση» που πλήττει την Στερεά Ελλάδα, την Θεσσαλία και άλλα μέρη απευθυνθήκαμε στον κ. Αντώνη Παρασκευόπουλο Γεωπόνο - Δ/ντή Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής Τριφυλίας με έδρα την Κυπαρισσία. Εκείνος μας καθυσόχασε και μας είπε ότι είναι «Κηκιδόμυγα» και μας έδωσε τις παρακάτω πληροφορίες και οδηγίες για την αντιμετώπισή της.

ΚΗΚΙΔΟΜΥΓΑ ΒΛΑΣΤΩΝ ΕΛΙΑΣ

Βιολογικός κύκλος κηκιδόμυγας

Έναρξη δραστηριότητας: Απρίλιο, το θηλυκό τοποθετεί τα αυγά του σε σχισμές των βλαστών.

Ιούνιο – Ιανουάριο: ανάπτυξη προνύμφης ομαδικά καταστρέφοντας το κάμβριο και μέρος του φλοιού.

Φεβρουάριο: μετακίνηση στο έδαφος και νύμφωση.

Αντιμετώπιση -

Καλλιεργητικά μέτρα

- Αφαίρεση και κάψιμο των προσβεβλημένων βλαστών
- Αφαίρεση του φλοιού σε περίπτωση προσβολής κλάδων
- Αποφυγή τραυματισμών του φλοιού

Εκκλησία

Μετά από επικοινωνία με το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο, ενημερωθήκαμε και σας μεταφέρουμε ότι προχωρούν κανονικά οι διαδικασίες για την αποκατάσταση του Ι. Ν. Αγίου Ιωάννη στην Μάκιστο.

Διαδίκτυο-Ίντερνετ

Όπως σας είχαμε ενημερώσει στο προηγούμενο φύλλο, ασχοληθήκαμε με το ζήτημα αυτό. Τώρα πλέον είναι απλό, με μία αίτηση και περιμένοντας το πολύ επτά εργάσιμες ημέρες, μπορεί ο οποιοσδήποτε να εγκαταστήσει Ίντερνετ στην Μάκιστο, με ταχύτητα 50 Mbps! Είναι μεγάλη η χαρά που επιτέλους το χωριό μας θα είναι συνδεδεμένο ηλεκτρονικά, κάτι που ήταν πάγιο αίτημα του Συλλόγου μας και αναδείκνυε η «ΜΑΚΙΣΤΙΑ».

Αγροτικοί δρόμοι

Για πρώτη φορά μετά από 20 χρόνια σχεδόν στρώθηκαν όλοι οι αγροτικοί δρόμοι του χωριού μας αλλά και των άλλων γειτονικών χωριών με χαλίκι.

Αρχαιολογικοί δρόμοι

Πραγματοποιήθηκε επίστρωση με χαλίκι στους Αρχαιολογικούς Δρόμους Μάκιστου, εκτός από τον δρόμο Λίμνες-Πετροβόρος όπου παραμένει ένα μικρό τμήμα διάνοιξης. Βέβαια οι δρόμοι αυτοί πρέπει να στρωθούν κατάλληλα για Ι.Χ. αυτοκίνητα. Περιμένουμε να γίνει η σωστή πρόσβαση.

Ύδρευση

Δεν έχουμε ακόμα καμιά εξέλιξη για την αποκατάσταση της ασφαλούς ύδρευσης του χωριού μας. Η κατάσταση γίνεται όλο και χειρότερη καθώς εγκυμονούν κίνδυνοι για την υγεία μας.

Πανηγύρι

Το πανηγύρι του χωριού μας που πραγματοποιήθηκε στις 12 Αυγούστου 2017, είχε μεγάλη επιτυχία, παρόλη την παραπληροφόρηση πριν την διεξαγωγή του στα απόνερα των εντάσεων για την εκδήλωση μνήμης.

Ημερολόγιο - Ατζέντα 2018

Ο Σύλλογός μας ήδη έχει ετοιμάσει το ημερολόγιο-ατζέντα 2018. Ενημερωθείτε και ζητήστε το από τα μέλη του Δ.Σ.

Νέος Αντιδήμαρχος

Ο συμπατριώτης μας Νικόλαος (Λάκης) Λαμπρόπουλος ανέλαβε Αντιδήμαρχος στον Δήμο Ζαχάρως στη θέση του κ. Παναγιώτη Γκόγκα.

Η «ΜΑΚΙΣΤΙΑ» του εύχεται καλή επιτυχία.

Εορτασμός 28ης Οκτωβρίου στο χωριό

Εορτάστηκε στη Μάκιστο η επέτειος της 28ης Οκτωβρίου με δοξολογία στον Άγιο Γεώργιο και τελέστηκε επιμνημόσυνη δέηση και κατάθεση στεφάνων στο Ηρώο των πεσόντων στην πλατεία Αγίου Ιωάννη.

Ο Πρόεδρος του χωριού μας κ. Νώντας Πόθος καταθέτει στεφάνι

ΔΙΑΖΩΜΑ

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε η 10η Γενική Συνέλευση που διοργανώθηκε από 6-10 Σεπτεμβρίου 2017 στην Κομοτηνή. Από το Σύλλογό μας παραβρέθηκαν ο Πρόεδρος και ο Ταμίας Φώτης Βλάχος και Δημήτρης Γρηγορόπουλος με τις συζύγους τους και από το Χρυσόχωρι η Πρόεδρος του Συλλόγου κ. Τούλα Κυριακοπούλου και το μέλος του Δ.Σ. κ. Αλέξης Σωτηρόπουλος με την σύζυγό του. Μας δόθηκε η ευκαιρία να συναντηθούμε με παράγοντες του Διαζώματος (κ. κ. Μπένος, Θέμελης κ.λπ.) συζητώντας και προβάλλοντας το δικό μας Αρχαίο Θέατρο στο Αίψο. Ο Πρόεδρος του Διαζώματος κ. Μπένος καθώς και ο κ. Θέμελης μας έδειξαν για άλλη μια φορά το ενδιαφέρον τους για την υπόθεση αυτή.

Ο κ. Μπένος μαζί με τα μέλη των Συλλόγων Μάκιστου και Χρυσόχωριου